

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

УЛЛУ ХОРЛАМНЫ БАЙРАМЫ БЛА!

ЗАМАН

Орта күн,
2014 жылны
8-чи майы
№№ 87-88
(19499)

Багысы 6 сомду

КЪБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Тюбешу

Юрий КОКОВ: Ветеранланы жашау болумларын игилендириу власть органланы борчуду

Юрий Кокров, аланы Уллу Хорлам бла алыгъышлай, алай а Ата журтубузду, туугъан Къабарты-Малкъарны да эркинликери, бюгонго мамыр жашау ючюн этген жигитликери ючюн баш ургъанын айтханды. «Бюгон заман, кыры да табып, бери келгенгиз ючюн сау болуптур», - дегенди.

Республиканы онучусу арт жыллада кырында Улуу Ата журт урушну ветеранларына тутхулуклуук этилгенни белгилегенди. «Ол төре жашауда андан ары бардырыллыкды, сизге тийиши жашау онгла кыраллыкдыла», - дегенди.

Ол ветеранланы ботоп келген телюню патриот ниетледе юйретиледе маганалары уллу болганын да айтханды.

«Мында ары да сабийлени алларында селеше, уруш жылларыгызны эсгере, көп жыллы саулуклуу жашагызы», - деп къошханды.

Жыйылында ветеранла да селешкенди. Биринчи кезинде Иван Попищук алыгъанды. Ол республикага немисли фашистле киргенлеринде, аскерчиле бла бирге туугъан журтларын ксоруларга Къабарты-Малкъарны халкъы да къатышканын айтханды. «Аскериле аш-сук керекли болмагъандыла, колхозчула бизге эт, сют да бере эдиле. Кухто-Сырт башында жайлыккала ба-руу эдик азык алыргызы. Таулу жашла у аскерлеге чырмау болмасын деп, жолну тап этип тура эдиле хар конден да», - деп эсгергенди ветеран.

Ол власть органлаге бюгонюнде ветеранлаге этилген тутхулуклуук, болушлук ючюн ырызлыгын айтханды.

Ветеран организацины республика советини башчысы Мухамед Шихабыхов а былай байрам тюбешуле битеу шахарла да элдеде да кыралганыларын эсге салганды. «Жыйылыла, аты-сабы болсун деп бардырылмай, жорек жыйылулукда этгенлери мени бек къуандырды. Ол а бизни халкларыбыз таматалага хурмет эте билгенлери шагъатлык этди», - дегенди.

Ол бюгонюнде республикада жаланда 487 ветеран эмда урушда эрлерин тас эткен 88 тышары болганын айтты. «Былай жыйылыла алаге бек маганалыдыла. Ала бу дуняда кетседе да, жигитликери халкыны эсинде кыалыларына ышандырадыла», - дегенди эмда ветеран организацины атындан Юрий Кокрову юбей майдал бла да саулыгаланды.

Ветеранланы шахар советини баш-

КЪМР-ни Башчысыны къулгуну болжаллы халда толтугъан Юрий Коков тюнене Правительствону ююнде Улуу Ата журт урушну ветеранлары бла тюбешкенди. Эмда майдан тосушланды, къууанчы суздандан толду эди ол күн. Фронтула, аруу жасалгъан хант столаны ортларында олтуруп, бир бирлери бла ушак эте, уруш жыллары эсгере эдиле.

кесин бу дуняда бек насылы адамга санагъанын айтханды. «Мен жашууу саулай да сабийле бла этдоргенме, 1937 жылда кирген эдим школга, къазаутдан сора да ары къайтханма», - дегенди.

Уруш жыллары эсгере, ол: «Биз къалай хорлагъаныбыз? Халкыны араларында шухлук болганыны, аскериле бир бирлерине нелерлик этгенлери, кертчиликни саклагъанларыны хайрындан. Сермешге: «Урал Ата журтун ючюн» деп бара эдик. Ол а бизге къырау да, кич да бергенди, хар адам Ата журтун сюеге, аны ючюн жанын аямызга борчлуду», - дегенди.

чысы Абдулпаланы Мустафа Нальчик «Город воинской славы» деген ата тийиши болганын эсгергенди. «Ол а, ма сизини, къыралын-жанларын алмай сермешген жигитлерибизни сауласыды», - дегенди.

Ол арт жыллада салынган кинолаге ийнанмагъа чакыргъанды. «Алада къалай киргестедеме - аскериле арындан заргад отрядла туруп, арха къычанлаге атыргъан эте эдиле деп. Ол эторюкюда, ийнанмагъызы. Аскерчиле Ата журтлары, мамыр жашау ючюн кесери баргъандыла отха, алаге эрлик этилгенди», - дегенди.

Май районда ветеран организацины таматасы Павел Кырвокрысенкогъа фронкта кетгенде жаланда 17 жыл толгъан эди. «Атам да урушда къалганды. Биз байылга дери аны къадарына юсонден жукъ да билмегенбиз, жаланда быыл архиледе тапанбыз ол къайда өлгенди. Бизден узакда тюйюлдө - Ардонда. Ол урушха келир төлөлени жашаулары ючюн жанларын берген халкыны эсинде көп жыллага къалды деп ышанма», - дегенди.

Баксан райондан Лостан Шомыхов а

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Ветеранла Емюрлюк отну къатында. Суратны ХОЛАЛАНЫ Марзият алыгъанды.

КЪАЙГЪЫРЫУ Эсгертмелеге гюлле салгандыла

Уллу Хорламы 69-жыллыгына аталып бу юнюнде Люблинск районунда Таммландыла. Баксан районда болгъан иш аладан бирини. Аны онки элинде Улуу Ата журт урушда жигитча өлген совет аскерчиле эсгертилери-не гюлле салынгандыла.

Ол маганалы ишге районну администрацины башчысыны социаллык жумушла жаны бла орун басары Олег Коздохов, Урушну урунуу, сауланган ючюкли бла право ни замны саклауучу органланы ветеранларыны советини тамтасы Анатолий Абазов,

«Единая Россия» политика партианы жер-жерли бөлөмю эмда Жаш гвардияны штабыны келечилери къатышхандыла.

«Халкъыбыз этген жигитликни бла кишиликни унутурга бизни эркинликте жокъду. Улуу Ата журт урушда къазаут этгенлени алларында баш урабыз. Аланы хайырындан жашау биз шенде чуукъ көн тюбюнде!» - дегенди Олег Коздохов.

Лера АБАЗОВА. Баксан районну администрацины пресс-службасы.

ЧАКЪЫРЫУ «Емюрлюк полкуну» сатырларына къошулуугъуз

Къабарты-Малкъарда «Емюрлюк полк» деген Битероссий акция биринчи жер бардырыллыкды. Ол Хорламыны юнюне атлагъан парадха, башха къууанчыла да энди бир заманда да къатышталмазлыккала атылганды. Аны башха маганасы да барды - ветеранлаге биз къалай уллу

журмет этгенбизни, аланы жигитликлери, батырлыкларына, чыныгъаулуукларына махтау салганыбызны билдирди. Ма аны себепли республиканы жаш телюсю акцияны олсагъат окъуна къабыл көргенди.

«Емюрлюк полкуну» сатырларына хар ким да къошулуурга боллукду. 9-чу

Майда аскерни бла флотну ветеранчыны, тылда ишлегенни, партизанын, фашист лагерини тутмагыны, блокадникни, спротивленнигъа къатышканын сураты бла (формат-А4) «Нальчик» къонак ююню (Шогеуцук орам.б) алына сагъат 9-гъа келигиз.

Энтта да барыгызын да акцияга къатышыргъа чакырабыз. Ол бизге май юнюню Сыйла байрамга айлангъанлаге ырызлыгыбызны билдирге онг бери.

Сорлуклары болгъанла бу телефон номерлеге селешсинле: 79286919946, 79034266101, 79287139530.

Акцианы сайты: <http://moypolk.ru/>

Сыйлау

Жарыкъ эмда ачыкъ халда

Хорламын Ююнюне алында Нальчик шахарны жер-жерли администрацинде Улуу Ата журт урушну ветеранлары бла къууанчы тюбешу болгонды. Марийда сыйла къонаклары аруу жасалгъан, торлю-торлю шахарладан толгъан столлаге чакырып сыйлаганды. Ала уа фронту тегилери бла ушак этере, уруш жыланы эсгериге, аскер жыллага да тынлырга онг тапхандыла.

ЮАНАЛАНЫ Зарина. Нальчик шахарны администрацины пресс-службасы

Акция

ОНОУ Нальчикде транспортну жюрюгенинде тюрленуше

9-чу Майда Нальчикде Улуу Хорламын 69-жыллыгына атлагъан къууанчы ишле бардырыллыклары бла байламлы шахарны бир-бир орамларында транспортну жюрюгенинде чек салынрыкъды.

Пассажирилери жюрюктелден башха транспортха Шогеуцук орамда Осетин орамдан башлап Коммунарланы орамына дери эттенликте 7 сагъатдан байрам бошалгынчы жюрюрге эркин этилмейди. Малкъар орамдан Тарчоков орамга дери уа алы чек 8 сагъатдан салынды.

Ленин проспекте уа Головок орамдан башлап Малкъар орамга дери сагъат 8-ден байрам ишле бошалгынчы транспорт ол санда пассажирлени ташыгъан да, тохтатыллыкды.

Ленин проспекте Карашев орамдан башлап Къууыланы Къайсын атлы проспекте дери транспортну пассажирлени ташыгъандан башха тюрлюперине 15 сагъатдан башлап байрам ишле бошалгынчы жюрюрге эркин этилмейди. Мальбахов орамда да Б.Хмельницкий орамдан Тырныузская орамга дери (Шихабыхов чакътан жер таба) 10 сагъатдан башлап къууанчы ишлени ахырында дер транспортну жюрюгени тохтатыллыкды.

Байрам юнюде машинала жаланда бир жаны жюрюрге боллукъ жолланы эки жанды да ачылыкды.

Нальчик шахарны жер-жерли администрациясы.

Төлөлени айырылмазлык байламлыклары

Арт жыллада 7-чи майда 11 сагъатда Битероссийде, андан тышында да «Читаем детям о войне» деген акция бардырылады. Анга КЪМР-ни Миллет библиотекасы да къошулады. Ары тюнене урушну урунуу да ветеранлары, 5-чи школну окуучулары да келген эдиле. Таматалаге сабийле библиотеказыны фондисине, эки тизгинге туруп, жарыкъ тюбегендиле. Сор, 11 сагъат болгъанлай, битеу бу акция бардырылгъан жерледе бир минутну шум болуп сюелип, Улуу Ата

журт урушда жоюлгъанлары, ол аурю юнюнде да эсгергендиле.

Библиотекада аллай маганалы жумуш болгъанын алыгъанд окъуна билдире боллукъ эди. Улуу Ата журт урушну юсонден, Хорламга атлагъан журла узакъдан окъуна эшитилгендиле. Школчула уа, жаун тохтамай жаугъанга да къармай, тизгинлиле, омакъла болуп келген эдиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Кюч-къарыу берген эмда жигитликге таукеллендирген жырла

Священная война

Вставай, страна огромная,
Вставай на смертный бой
С фашистской силой темною,
С проклятою ордой!
Пусть ярость благородная
Вскипает, как волна, —
Идет война народная,
Священная война!
Дадим отпор душителям
Всех пламенных идей,
Насильникам, грабителям,
Мучителям людей.
Не смеют крылья черные
Над Родиной летать,
Поля ее просторные
Не смеет враг топтать!
Гнилой фашистской нечисти
Затоним плуто в лоб,
Отребью человечества
Скотлами крепкий гроб.
Пусть ярость благородная
Вскипает, как волна, —
Идет война народная,
Священная война!

Темная ночь

Темная ночь, только плути свисают по степи,
Только ветер гудит в проводах, тускло
звезды мерцают.

Фронтчуну жыры

Ой, эрттинимде, сагызга тугузда,
Мен машинага мингенме.
Анам, эгечим, сау кыалгырды,
Мен кызауатка киргенме.
Машина бла кетип барам,
Сиз сау кыалгырыз-саламат.
Ораманда кыалгыр хангыз эгечим,
Ой, анам, санга аманат.
Бычаклыла бла кырып алалла,
Мени полгаз акыган кыаньмы.
Бир сангыты кесип алабыз деп,
Бир бек кырайла жанымы.
Ой, кыайда хужу кыалган болупта
Мени ючючю малларым.
Германияда курот этип кыалдыла
Мени субай сангарым.
Былай болганымда, кишен кыачанды
Мени тобюнде тор атым.

Къан кыатыш болуп, бойда кыалгырды
Бууунумда алтын сагызтам.

Эшик алына чыгарып, кыююп,
Манга пулеметну курадыла.
Эки окь бла өлмөгенимде,
Мени тогуз кере урдула.

Таула башында багырбаш жылан,
Ол да кесип бизге кыайгырган,
Ичине оюлуш фашист Германия,
Тапхан амандан айыргыган.

Былай болганда, мен кыайнылыга
Сангарда чабып жетиле.
Санлардан акыган кыаньны
Тыялмай, мамукь буштукыла эдиле.

Ай, игисаган барыр эди
Кавказ таулада жайларга.
Ой, жарлы анам, кыатымда болмады
Жараларымы байларга.

Сеяланы Ахмат батырны жыры

Терен Балыкыда атылган ушук
Бир улуу тау эттенди.
Тууган элибиз кыалгып турганбай,
Бир ачы кыугууан жеткенди.

Мен а, жаш болуп, иги бишгинчи,
Тууган элимден кеткенме.
Эжиу эгитиз, бир эстерейки,
Жыры Ахматча эткенме.

Сызырпын келген оскыдан кыоркымай,
Урушка таукел киргенди.
Жашланы арсар болганын көрүп,
Бир кваты байрук бергенди:

— Эй, жашла, жауга кыаты туругузу,
Кыоркымай, алга барырча!
Эселп атгызы, марал уругузу,
Итени жанын алырча!

Улуу Ата журт урушну кезиунде тагылган кѐп жырланы асламыбыз сабийликден окуна бөлүбүз. Ала юйюрге, арбаллада, школ хорда, радио бла да айтылгандыла. Ала кыанлы сермешлеге киргенлеге, тылда арыймай-талмай урунганлагы, кызауатдан жашларын, эрлерин, сойгенлерин саклаганылагы кюч-кырыу бергендиге, жигитликке, жигерликке таукеллендиргендиге, кѐл эдиргендиге. Хар халкыны да барды аллай жырлары, кюйлерин. Бизни миллет да бир жанында кыалганды. Кѐлигиз, бюгюн аланы жангыдан эсибизге тошорейик.

В темную ночь ты, любимая, знаю,
не спишь,
И у детской кроватки тайком ты слезу
утираешь.
Как я люблю глубину твоих ласковых глаз,
Как я хочу к ним прижаться сейчас губами,
Темная ночь разделяет, любимая, нас,
И тревожная, черная степь пролетта
Нег между нами.
Верю в тебя, дорогую подругу мою,
Эта вера от плути меня темной ночью
хранила.
Радостно мне, я спокоен в смертельном бою,
Знаю, встречу тебя с любовью меня, что б
со мной ни случилось.
Смерть не страшна, с ней не раз мы
встречались в степи,
Вот и сейчас надо мною она кружится...
Ты меня ждешь и у детской кроватки
не спишь,
И поэтому, знаю, со мной ничего не случится.

Синий платочек

Синенький скромный платочек
Палал с опущенных плеч.
Ты говорила, что не забудешь
Ласковых, радостных встреч.
Первой ночью
Мы распрошались с тобой...
Нет больше ночей!
Где ты, платочек,
Милый, желанный, родной!
Письма твои получаю,
Слышу я голос родной.
И между строчек
Синий платочек
Снова встает предо мной.
И мне не раз
Снились в предутренний час
Кудри в платочке,
Синие ночки,
Искорки девичьих глаз.

Помню, как в памятный вечер
Палал платочек твой с плеч.
Как провожала
И обещала
Синий платочек беречь.
И пусть со мной
Нет сегодня любимой, родной,
Знаю, с любовью
Ты к изголовью
Причешь платок голубой.
Сколько заметных платочков
Носим мы в сердце с собой!
Радости встречи,
Девичьи плечи
Помним в страде боевой.
За них, родных,
Любимых, желанных таких,
Строичт пулеметчик
За синий платочек,
Что был на плечах дорогих!
1940-1942 гг.

Любимый город

В далекий край товарищ улетает,
Родные ветры восток за ним летят.
Любимый город в синей дымке тает –
Знакомый дом, зеленый сад
И нежный взгляд.
Приедет товарищ все бои и войны,
Не зная сна, не зная тишины.
Любимый город может спать спокойно,
И видеть сны, и зеленеть
Среди весны.
Когда ж домой товарищ мой вернется,
За ним родные ветры прилетят.
Любимый город другу улыбнется —
Знакомый дом, зеленый сад
И нежный взгляд.

Огонек

На позицию девушка
Провокала бойца.
Темной ночью простилася
На ступеньках крыльца.
И пока за туманами
Видеть мой паренек,
На окошке на девичьем
Все горел огонек.

Парня встретила славная
С родной орденой.
Всюду были товарищи,
Всюду были друзья.

Но знакомую улычку
Позабить он не мог:
Где ж ты, девушка милая?
Где ж ты, мой огонек?

И подруга далекая
Парню восточку шлет,
Что любовь ее девичья
Никогда не умрет.

Все, что было загадано,
В все исполнится срок –
Не погаснет без времени
Золотой огонек.

И просторно и радостно
На душе у бойца
От такого хорошего
От ее письма-мечта.

И врага ненавистного
Крепче бьет паренек
За советскую Родину,
За родной огонек.

В землянке

Бьется в земной пещуре огонь,
На поленьях смола, как слеза.

Смуглынка

Как-то летом на рассвете
Заглянул в соседний садик.
Там смуглынка-молдаванка
Собирала виноград.
Я краснею, я бледнею,
Захотелось вдруг сказать:
Станем над рекою
Зорьки летние встречать!

Припев:
Раскурдвяный клен зеленый, лист резной,
Я влюбленный и смущенный пред тобой.
Клен зеленый, да клен курдвяный,
Да раскурдвяный, резной!

А смуглынка-молдаванка
Отвечала парню в лад:
—Патризанский, молдаванский
Собираем мы отряд.
Ничне рано партизаны

Дом покинули родной.
Ждет тебя дорога
К партизанам в лес густой.

Припев:
И смуглынка-молдаванка
По тропинке в лес ушла.
В том обиду я увидел,
Что с собой не повзвала.
О смуглынке-молдаванке
Часто думал по ночам...
Вскоре вновь смуглынку
Я в отряде повстречал.

Припев:
Раскурдвяный клен зеленый, лист резной,
—Здравствуй, парень, забубенный,
—мой родной, —

Клен зеленый, да клен курдвяный,
Да раскурдвяный, резной!

Бу байрук бла кенделениле
Жауну да таукел сермейле.
Уруш шошуржак болгандан сора,
Кырап, Ахматны кѐрмейле.
Ахмат батырга бир зат болганын
Опсагыт окун билелле.
Терен ханхалада жыгылып турган
Ахмат батырны кѐрелле.

Фашистле кырып, санлары чирип,
Нѐгерлеринги кѐлгенме.
Ачык урушда халкыбыз ючюн
Сен жаш жангын бергенсе.

Терен Балыкыдан узакь элиме
Чыккыды Ахматны өлүсю.
Мени коч, чыдамай, эчкѐк жылды
Кенделеними тѐпюсю.

Сеяланы ол Батыр Ахмат
Ачык урушка киргенди.
Тау эти ючюн, халкыбыз ючюн
Оп а жаш жанын бергенди.

Ажал келир деп айталла,
Совет чегине кыайтаралмадым
Кесим жүрүчю танкамы.
Тол окыла тийип мени танкама,
Ажалдан кыалдым кѐп кере,
Тѐрт жыл уруштан чыкмай айландым,
Жаралы болдум бир кере.

Ой, тобюндеги темир ундуржак –
Оп темир тойнок, кыалайды.
Кыайда турсун да, — аякь өлмөзсө,
Аскерлик иши алайды.

Кѐкѐде баргына а кѐк кѐгюрючюк
Терезе алынган кѐп танканды.
Бюгюн жапындан бир бек тонголдум –
Кѐзюмю нюрю оңганды.

Бу аскер дохтур дарман тапмайды,
Кыалдып коймайды жарам а,
Бу жолдан сора кыагыз да жазмам,
Кѐликти деп да кыарам.

Кече жукулсам – тошоме болуп
Аскерде уруш керекле...
Жаныма дарман болуусу сунама
Басханда нарат терекле.

Мени юсюмдеги – командир шинель,
Оп кирленмейин кыалганды.
Стоп юсюнде аскер сумкамы
Оруслу кыачыкчк алганды.

Кече тошомде терк-терк кѐреме
Бир терен уру кыалгып.
Сатыла барса, алырса, Зоя,
Сумкамда атым жазылып.

Жуууруна да жокь, тенгле да жокь
Мени кыарымын кызаргыла.
Оруслу кыачыкыга саргытым бергенме,
Өлсөм, халарымы жазаргыла.

Өлгеними сен сурамай койма,
Эки кылуугу бир кыяна.
Элибизге өлмей кыайталсанг, Зоя,
Атымы айтып, бир жыл!

Кыагытларымы атып койгыганма
Хужу госпиталыны полуна.
Сиз сау кыалгызы, кетип барам
Башка дуняны жолуна.

Венгрия, 1945, сентябрь

Аскерчи жашкы жыры
Призывтик эте, призывник эте,
Мени армиягь а алдыла.
Дальний Востокда воевать эгерге,
Ох, мени постка сайдыла.

Ала да мени ой, постка салсаңа,
Мен кыуздан кыаты саксарыма.
Чѐгибизге кирген самуралыма,
Кѐчюккелеринден уруп кыалпарыма.

Кыара жауунла да жаууп келелле
Ала ар-бери булганчып.
Дальний Востокдан кыатып келеме
Кыара жамчыгыча чулганчып.

Аскерчи жашкы жыры
Призывтик эте, призывник эте,
Мени армиягь а алдыла.
Дальний Востокда воевать эгерге,
Ох, мени постка сайдыла.

Мени кыанга болгыган акь башгымыз
Эгечлерим алып жууарла.
Мени өлгеними эшиткен заманда,
Ала боюларын бууарла.

Мени кыанга болгыган дагында
башгымыз
Тенг кызылары алып жууарла.
Мени өлгеними эшиткен заманда,
Анамы кимле тырларла.

Ой, белимдеги мени керюум,
Кызыл чилпеден бауу бар.
Мен власть ючюн жанымы береме,
Жаныма кимини дауу бар.

Урушда мининг мени тор атым,
Оп толмуу эди, токмуу эди?
Дальний Востокда өлгөн заманда,
Кыатымда тенгим жокмуу эди.
Мени белимдеги узун бычагым
Болушукь этеди кыамама,
Сермешуу жаңы эчкыч.
Ялта боюунда ол кюню боюну
Кѐрген, унутмам өлпючю.

Бизни штабдан болушукь жетип,
Сермешуу жаңы эчкыч,
Ялта боюунда ол кюню боюну
Кѐрген, унутмам өлпючю.

Бомбала келип, жерге тийселле,
Жер толкуу, толкуу тебеед.
Адам кимлеги хадада учуп,
Хурттакла болуп энед.

Хауа кюкюкөр, жер да титиреп,
Сермешуу эрча баргыанед.
Эки жаны да бир бири кырып,
Бек азы саулай кыалганды.

Энвериме
Алтын башлап сойгоним
Энверни кыара кышындан да.
Энверни сайлап алгыанма
Битеу тау эплени жашындан.

Тау элпеден баргын таулу жашла,
Сиз кыууан бла кыайгызы.
Мен өлгөндөн сора келе Энверим,
Келип, кыагырымда айтыгызы.

Халал тенглерим, сизден тилейме
Сулай кыагырмын кыазгызы.
Ал кюбиниме кыара кѐмюр бла
Энверни атын жазгызы.

Стоп юсюнде грамюфон,
Жаныма..... кыурукуйма.
Берлинден өтүп, Лондонда барсам да,
Энверим дегенлей туркукыма.

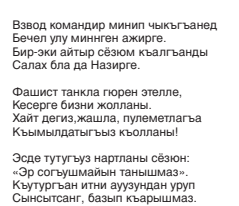
Ой игисаган, бир салыр эди
Акь боюнуна кыолуум.
Гууур Берлиннге письмо жазганма,
Энверим анда болупмуу?

Украинада Белоруссияда Бессарабияда да
Мен сени иштин сорурма.
Анда да болмасанг, тошгөн болурусма
Ит немислини кыолууна?

Орус аскерле турган чачынсала
Питерни турган юйлерин.
Кеси кѐзюмдөн көрүп тургузу
Аriu Энверни юйлерин.

Алгына аriu жарашады
Энверни оки чаргыны.
Армиягь кетип, келмей кыалганды
Эки кѐзюмю жаргызы.

Жюрок аузумдан көтөрмей тутамда
Кыюоп кеткен каргыны.
Жюрок сойгоним кыл да сюеди,
Таймай жаныма атыгыны.

Взвод командир минип чыкгыбанд
Бечел уру мингнен ажирге.
Бир-эки айтыр сѐзюм кыалганды
Салах бла да Назирге.

Фашист танклар ючюн эгелле,
Кесерге бизни жолланы.
Хайт дегиз, жашла, пулеметлагы
Кымылдатгычгыз колланы!

Эзде тутугуз нарланы сѐзюм:
«Эр согушмайын тынчымас».
Кыуруган итни аууздунан уруп
Сыныстанг, базып кыаршымас.

Танкдан чыкгыган багырбаш жилин
Ешюнон манга кыайдырды.
Пулеметдан сызгырган окьла
Жанын дуниядан айырды.

Бизни штабдан болушукь жетип,
Сермешуу жаңы эчкыч,
Ялта боюунда ол кюню боюну
Кѐрген, унутмам өлпючю.

Бомбала келип, жерге тийселле,
Жер толкуу, толкуу тебеед.
Адам кимлеги хадада учуп,
Хурттакла болуп энед.

Хауа кюкюкөр, жер да титиреп,
Сермешуу эрча баргыанед.
Эки жаны да бир бири кырып,
Бек азы саулай кыалганды.

Энвериме
Алтын башлап сойгоним
Энверни кыара кышындан да.
Энверни сайлап алгыанма
Битеу тау эплени жашындан.

Тау элпеден баргын таулу жашла,
Сиз кыууан бла кыайгызы.
Мен өлгөндөн сора келе Энверим,
Келип, кыагырымда айтыгызы.

Халал тенглерим, сизден тилейме
Сулай кыагырмын кыазгызы.
Ал кюбиниме кыара кѐмюр бла
Энверни атын жазгызы.

Стоп юсюнде грамюфон,
Жаныма..... кыурукуйма.
Берлинден өтүп, Лондонда барсам да,
Энверим дегенлей туркукыма.

Ой игисаган, бир салыр эди
Акь боюнуна кыолуум.
Гууур Берлиннге письмо жазганма,
Энверим анда болупмуу?

Украинада Белоруссияда Бессарабияда да
Мен сени иштин сорурма.
Анда да болмасанг, тошгөн болурусма
Ит немислини кыолууна?

Орус аскерле турган чачынсала
Питерни турган юйлерин.
Кеси кѐзюмдөн көрүп тургузу
Аriu Энверни юйлерин.

Алгына аriu жарашады
Энверни оки чаргыны.
Армиягь кетип, келмей кыалганды
Эки кѐзюмю жаргызы.

Танкдан чыкгыган багырбаш жилин
Ешюнон манга кыайдырды.
Пулеметдан сызгырган окьла
Жанын дуниядан айырды.

Бизни штабдан болушукь жетип,
Сермешуу жаңы эчкыч,
Ялта боюунда ол кюню боюну
Кѐрген, унутмам өлпючю.

Бомбала келип, жерге тийселле,
Жер толкуу, толкуу тебеед.
Адам кимлеги хадада учуп,
Хурттакла болуп энед.

Хауа кюкюкөр, жер да титиреп,
Сермешуу эрча баргыанед.
Эки жаны да бир бири кырып,
Бек азы саулай кыалганды.

Энвериме
Алтын башлап сойгоним
Энверни кыара кышындан да.
Энверни сайлап алгыанма
Битеу тау эплени жашындан.

Тау элпеден баргын таулу жашла,
Сиз кыууан бла кыайгызы.
Мен өлгөндөн сора келе Энверим,
Келип, кыагырымда айтыгызы.

Халал тенглерим, сизден тилейме
Сулай кыагырмын кыазгызы.
Ал кюбиниме кыара кѐмюр бла
Энверни атын жазгызы.

Стоп юсюнде грамюфон,
Жаныма..... кыурукуйма.
Берлинден өтүп, Лондонда барсам да,
Энверим дегенлей туркукыма.

Ой игисаган, бир салыр эди
Акь боюнуна кыолуум.
Гууур Берлиннге письмо жазганма,
Энверим анда болупмуу?

Украинада Белоруссияда Бессарабияда да
Мен сени иштин сорурма.
Анда да болмасанг, тошгөн болурусма
Ит немислини кыолууна?

Орус аскерле турган чачынсала
Питерни турган юйлерин.
Кеси кѐзюмдөн көрүп тургузу
Аriu Энверни юйлерин.

Алгына аriu жарашады
Энверни оки чаргыны.
Армиягь кетип, келмей кыалганды
Эки кѐзюмю жаргызы.

Жюрок аузумдан көтөрмей тутамда
Кыюоп кеткен каргыны.
Жюрок сойгоним кыл да сюеди,
Таймай жаныма атыгыны.

Алгына аriu жарашады
Энверни оки чаргыны.
Армиягь кетип, келмей кыалганды
Эки кѐзюмю жаргызы.

АУУР КЪАДАР

Туугъан элинген узакъда асыралгъангы

Токумаланы Хажийбин жашы Тауш элде жашында белгиле жашаган бири эди. Есокому, оуби санлы. Бетини ариулугына да кичи журум табарык тойлоу эди. Къахша-тауда, баям, кеп къызланы келери къарганын буржу эдиле анга. Ол а Тогузаланы бек аруу къызлары Мариймны сайлагъан эди - Къабарты-Малкпар жыр эм тепоус ансамблини солисткасы.

Таушечна, миллионланы къарык умтуларын мухтау этген, къадыралар-паз жашауларына берген, кезген Улуу Ата журт уруш башланды. Повестка алырын саклап турмай, ол кеси ырызлыгы бла фронтга барырга сойгенини юсюнден заявляени элтиди военкоматка. Болсада аны аскерге жиберип къыймадыла.

Сен, окуулуу жаш, командир болурга керекте, дедиле. Орданокниде (Владикавказ) аскер училищеле кичи командирлик хазырлагъан къыска болжалды бек керек эди. Жибердиле. Бир эпилери Ксаналаны Орменбил, Къадыраланы Ибрагим, туугъан къарындашлы Иттииланы Дадаш бла Ортабай да биргесине. Юйрениле, эртенликке эрте башлашты, ингилр атласына дери бардырыладыла. Казармада арпалталы къайтадыла. Аман жыр эди алайсы. Фронтка командирлик кеп керек болгъанын сен анда алары асыралгъан саякълауында.

Ашкатуу жашла, не эсе, бир къыпкъа тошпесе сокер эди. Алай ала этген умту болмады. Башка-башка бөлөмлеге жибердиле. Кичи лейтенант Токумаланы Таушени 240-чы атлы аскер полку 4-нче эскадрондогу взводу командирини салдыла.

Фронтад хал къыйын эди. Фашист командование оу жаняна улуу коч бурганды. Гитлерчиле Гранзейле бла Бакумга мырлык атакъдыла. Тикк командирлерне бек керек эди. Совет аскерле немислирне Туу артына вѳдрмез юкюн, болмагъанына къаты соевлендиле. Алары къыуумдуна 240-чы атлы аскер полк да болганды. Атлы аскерлик, жау аскер бөлөмлеге къошулу, гитлерчиле бла къаты сермешгендиле. Кюн сайын алары кеп керек чабууллары тохтагырга тошгенди.

Алау атакъда «кыуу къоллары» бѳла келгендиле, танкларыныны излери артында чабыу болмады. Фашист къуру машина тозоконлы Токуму улуу взводу турган жерге ал урландыла. Артиллеристе алапта о ачандыла. Ташкени солдатла-

ры пулемѳтладан бла автоматладан гитлерчиле окъ жадургандыла. Алары, улу фронтну бир кесигин, ол эм топон баксандыла. Таулу жаш взводу атакъда кѳртотенди. Эки жаньында да ѳлгенге кѳп эдиле. Взводу командири Тауш оу сермешеле жегил жаралы болганды. Аны экинчи жигитиги «За отаву» майдан бла белгиленгенди.

Къыралыбычы ара шахарларын къыяны ашымалдан къорууларга узакъ тау элден келген жаш 1942 жылда ауур жаралы болганды. Тулада госпитальда жатканды. Къызыл Жүздүзү ордени бла сауғаланганын анда билгенди.

Аны бла бирге ойден аман халпар да келгенди. Эки жытычы толгъан жашчыны ѳлгенди. Бираздан а, ол бушуну кѳтраламай, сабитчкни анысы Марийм да дунидан кеткенди. Анчудан кичи койген Тауш, не этерин билмей, госпитальдан къыарга да коршгенди. Анга къаргъан врач эм медсестрала да, жаралы жаш офицери бир улуу жарсыну болганын эссип, анга сакъ болганылай тургандыла.

Жарасы сау болгандан сора аны Марий АССР-те жибергенди. Кичи лейтенант Токуму улу Тау-

де жигитча жан бергенини юсюнден ичиндеги чинданылай кѳргенде да аны ючюн сорам сизге. Мени жуугъым, кичи лейтенант Пастелин Владимир ѳдворич да 1944 жылда 24-нче апрельде Румынияда жоюлганды. Ол 78-чи жау аскер дивизияда къылуукъ эте эди. Таушени эгинден туугъан Багъаланы Алийге, Токуму улу къайда, къалайда асыралгъаны биле болурму деп, аны сорлуукъ эдим. Жуугъуну къабарын кѳрерге барган болурму? Россени Румынияда асыралгъан ичинде манга былай жуап келгенди: «Асыралгъан жери белгиле тойлоуду, баям, алары ѳлокерин Румынияны Юсы шахарына элтен болур эдиле».

Аны къачан ѳлгенини эм къайда асыралгъанын юсюнден мен 1967 жылда СССР-ни Кыорулуу министрствосуну архив справкасындан билгенме. Анда айтылганы былайды: «1944 жылда апрельде 202-чи жау аскер дивизияны къоранчаларыны тизмесинде 137-чи жау аскер полкда взводу командири кичи лейтенант Токумаланы Хажийбин жашы Таушени аты барды. Ол 1944 жылда 27-чи апрельде болгъан сермешеле жоюлганды. Румынияда Арсон узедин Татюсична деген элпиден къыбыла жаняна эки километр узакълыкда къырында къабарлада асыралгъанды».

Жарсыуга, Тауш асыралгъан жерге барырга онугу болмаганды. Сосенини жылтаны азында эки айланган къарындашым бла мен ары барырга ум этген эдик, алай румыни властвэ эркинлик бергендиле. Совет Союз чамылгандан сора оу ол умтугубуз ахыры да къоюлды.

Таушени ѳлгени бизге улуу бушу эт. Биз аны юсюнден терт жыл озгандан сора Орта Азияда билгенге, 1948 жылда анысына - Кабитка аны жашы немислир-фашист аскерле бла Сосенини жылтаны азында экинчи юсюнден извещени келгенди. Къырызъ жети жыл озгандан сора Таушени эгениче, Багъаланы Кѳкѳзге (ол мени амам эдим), райономатка чакъырып, Ата журт урушуну архивти даражалы ордени бергендиле. Орден болгон да бизни юйюр бирибизде багалы затла сакланды.

Анам, аны алып, жуумшакъ журнучукъ бла жылтыратханын сыйлап, жылганды да этип, жерине салыну эдик. Келгенде Румынияда асыралгъан жанымдан сойген къарындашын къабарын кѳрерге термилгенди кетди бу дунидан.

БАТЧАЛПАНЫ Алий.

Ючюп къагытла

Багъалы адамларына эс тапдыра

Бызнынгы Чочайланы Ибрагимни жашы Солтанга жыйрма жыл толгъан эди, Улуу Ата журт уруш башланганын билдиргендеринде. Эдиле аны тенгши жашланы урушка чакъыргъанларында, ол да военкоматка атланды. Советский районода жашагъан башкала бла бирге Бызнынгъан Барганында, ол сарда Солтангы да, машиналагъа миндирип, алгъа Нальчикке, андан Астрахань областьда элтириклерин айтадыла. Анда мимомѳтчиликте бир кесек заманын юйренгенден сора бир къыууны къызы Рыбинск шахарга жетирдиле. Ол заманында анда немислик кѳп эдиле. Урушну отуна да жаш биринчи анда киргенди.

Астраханьдан бара, жолда бир жерде тохтагъанларында, Солтан биринчи письмосун жазып жиберди. «Багъалы атам, амам, эгичим, къарындашларым! Бусагъатда бизни Рыбинск шахарга элти бардыла, анда немислирине туугъан жерибизден гунге этерге керекби. Ары жетерге кѳп къыргызанды дейдиле. Менден письмо келмей бир кесек кѳчкисем, къыргыз этмеги. Къоншулагъа, эллиге, мен таныгъан хар кимге да менден къызы салам айтыгъыз. Сау-эсен, тобеширибиз. Сау къалагъыз».

Бу письмуо Солтан 1941 жылны 27-чи ноябрда, кеп билгенди. Бюгюнкокке аны да турмай фашистени ууатырга киришеди. Ол къазуатда Солтан бла бирге кѳпле жоюлганды. Жаш а сау къылады.

Андан сора койге бир айдан дагында письмо келеди. Анда ол, фашистле бла къазуатка

киргенлерини юсюнден жазып, багыз жууккълагъа, тенгеле да салам жибереди. Ала болгъан жерде бек суукъ болганын, алай жылы кийимле бла жалчылтылганылары себевли арталыда жунузмагъанларын билдиреди. Хар письмосунда да ол атасыны, анысы Инглизини жюркерин къыйнамайым, къыргыз этпеймайым деп, не къыйын болса да, жашыргъанды.

ЖОЛПАНЫ Марийат. СУРАТЛА: письмола, Чочайланы Солтан.

Фронт жолла

Рейхстагга къол ызын кѳйгъангы

Немисли фашистени ууатырга къыйын бир чакъанган таушу шийтмегенди. Ахырында Нальчик сууну жагъасында ишаранды салганды.

Халкъла къѳнчюкчюк сыйарла къуугъуну этип жетеди: «Немисликле кѳйгъангы юйюрден да аммадыла. Аны ойи бичисе Атыраланы Зайнапар, жашы Борис, къызы Лица къыргызстанга тошудле. Чуйский районода Дон Арыкъ элде тургандыла. Аны 1963 жылда кѳргендик. Жуукълары сабилени алгъарга дегенде, ала барырга унамагъандыла. Кеслери жаш тургандыла».

Азиядан къайтхандан сора, Лица пѳдуучилени бошاپ, алгъа Бельгым да, адала уа Жауаханды уста болу турганды. Бюгюнкокке пенсиячы, Россия Федерацияны билим беруюно отминчилиги.

Омарни жашы Борис 1962 жылда эл молук техникуму болганды. «Эльбурз» совхозга гаракъа таматасы, ызы бла баш инженер болганды. Къауум жылына уа молукна таматасы эди. Анда севг жаш ишленгенди. Андан сора Прохлада районода «Гвардейский» совхозну директору.

Лица, Борис да къайда къалай бир ишленген севге да, жигит атларыны атын ойи бла айтдыргандыла. Жаш тѳлму ойи къыргызга юйреткенди. Адамлагъа да къолпарландыла кѳлгенди болушардыла.

Этибый улу Омар халкъбызны Жигиттеринден бири эди. Анга жыр да этигенди.

Тор къаша атк миниченг, Омар, Ол саздак окча, сюропюл, Эмкандон бла келуенг, Омар, Аскер къыздан тикилит.

Сен жанлы жырты чабуынг, Омар, Сен жунурун юкюне жан жунурда, Эдиле оялган да хорлауенг, Омар, Къылым от чагъа къолунда.

Улуу къуугъуну эчи жеттени, Къылыкъ суурут чыкъгъанын, Къыралыгъ оюн уруш эттенге, Кеп душманланы жыгъыгъанын.

Къызы юкюн сермешгенде, Элим кюн да корешенг, Душман бла къаты корешде, Жаным чыкъгъанын сермешенг.

Халкъ батыр жашын унутмаз, Омар, Халкы эсинде турурса, Халин жулдугъун, эл, батмаз, Омар, Жашлагъа юлгю болурса.

ОСМАНПАНЫ Хыяс. СУРАТЛА: Батырбийланы Омар (оупуту турды).

Шарфутинден узакъ болмай топ атылып, жаш суугъа тамганды. Энди бѳлдем, ѳлдем, жарлы амамы жылтанды деп, тонопоту тургъанында, солдатларыннан бири, билегинден суудан, чыгарды. Душман огу жетип, кѳпле солдат даражалары бар эдиле. Ала уа жигитлик этген офицерлеге берилгенди. Аны алдадан улуу саугъагъа да кѳртотен эдиле. Жарсыуга, халкъбыз «къара чѳлге» тошген кезу эди.

Шарфутин 1920 жылда Бахсан аууунонда Къызгетден турганды. Бахсан черкенин сол жагысында, аруу кюнчюк бѳте орналган элде шатапшанды башлап, кѳп торлоу кѳет, жемши ѳсе эди. Аладан да ашар, аруу хазыра бла солгу, сууну жырны тынгалы бѳген эди. Ол Школку бошандан сора уа билими андан ары ѳсдюрюрге Нальчикке пѳдуучилеге киреди.

Эгичи Хаджиат Цраиланы Мустафаны юйгениси эди. Ала Нальчикке жашы эдиле. Шарфутини алдаду турч южыл эдиле. Андан сора элине къайтды. Ол заманда район ара Кѳнденде эди да, анда тохтады. Кѳп ишлерге тошмеди. Огуз тогузууну жыл аскерге чакъырдыла.

Житомир шахарда къулуукъ этип тебейрди. Алгъа 3-4 айны эвничтикке юйретгенди. Аны Жетимни майда ѳльпа сууну жагъасында бюркинге 14 мин немис солдатны къыргыз эткенден сора Шарфутини уруш жоллары бошаладыла. Алай ойисине шаарырга эркин этилмейди. Лейпциг округну Рослице шахарында аскер коммандатурада шабаны началыгъа да болганды. 1948 жылга дери анда турды. Нѳтерлери бла бирге шахарда ишленгенди, фабрикаланы ишлерин тинтди. Ол жыл таматарландан тилеп, аскерден эркин этилип, туугъан элине Бахсан ауууна келди. Бош къалгъан журтларына къарап, жарсыды. Ызы бла, жуукъларын илзеп, Къазакстанга кетерди. Къарындашы Харун бир эгичи, анысы Эрум Айма-Ата областьда Каскелен районода турды. Шарфутинди да анда тохтады. Жигит аскерини фермага тамата эдиле.

Аруу адам эди Шарфутин. Кѳп къыз андан умут эте эди. Аны аралярында байлау ѳз жюркени: «Къахкыны барсам эди, Шарфутинден окуна бармаз эдим», - деп, Голую улу уа Жаммырланды Мадьяны сайлады.

Къазакстандан келгенде, Шарфутинни Нальчикке военкоматда ишлерге чакъырды. Алай аныс турмуш элине керектисиди. Жаш анысы бла бирге барды. Анда кѳп жерде ишленгенди. «Иткъ», «Чеге» къонакъ юйюни коммандтары болганды. Къайда, къалай жерде урунган эсе да, алы болганды. Аны таныгъанла «Шарфутини адам болурга кѳп керекди» дейдиле.

Ата журт урушун оу орденине: «За вятле Берлина», «За освобождение Варшавы», «За вятле Квинслерга» эм кѳп баш аскер эм уруну саугъалауа тиийли болган Голюиланы Шарфутини 2003 жылда дунидан кеттени. Аллах ол дунисын жаркъа эдиле.

ЛЕЙЛУ Улу Х. СУРАТЛА: (солдан оңнга) Голюиланы Шарфутини.

ЭСДЕ УТУУ

Халкъ батыр улананын унутмайды

Озган урушун жигити Батырбийланы Жарашны жашы Омар 1915 жылда Кѳнденде турганды. Сабилей ѳксоз къалады. Жангы властвэ алайлагыла ити болмады эди. Элде он классны бошагъандан сора аны Питгюрюкке устаз курсларга жибердиле. Андан къайтхандан сора Хабзада эл Советни окжеттары болуп бирас ишлейди. Арда комсомоуну Элбрус районону бѳлөмюне тамата этип кѳрчорденди.

Кеси да алышка жаш болганыкъыгъа, жаш тѳлмюне къыраланы тюз жолунда барырга юйретеди. Андан алгъа уа дайым кесини билимини ѳдворденди. Ишын, окууну бардыргъандан сора да, аскер усталыкъыгъа да сз бурганлай турганды. Аны ат оюнларына къарагъанла сейир эткенди, улуу зауукълукъ алгъандыла.

Къазаторну жюркююн тохтамай, сол, он кыому бла да жерге бегитилип тургъан чыкъыланы бирча кесгенди. Кеси да урушун алында жыллада ОСАБИХАМИЙНИ район бѳлөмюне тамата эдиле. Ол жыл Октябрь революцияны байрам кѳнине Москвага баргъан делегацияны санында Батырбийланы Омар да болды. Къызыл майдада парадны кезуюнде Мавзолейни алында нѳтерни Уланланы Домбай бла да оюнларын кѳртоткенди.

Уруш башлангандан уа Омар, биринчилени санында военкоматка келип, къазуатка ирлерин тилегенди. Жашы Владикавказга аскер училищелеге жибергенди. 1942 жылда январда взводу командири, кичи лейтенант Батырбий улу 331-чи жау аскер полку санында биринчи сермешеле киреди. Атагъа баргъанда телтѳрени алынды.

Сермешенден сора аны оюну командири, Омарны алында бир, мазебр бла сауғалады. Нѳтерлери уа анга тау куш деп атадыла.

Сазыкты халкъны аскерликке болгъан оклапга толук оу асырады. Немисли полк-откъ къырык тогуз э ачанды. Билемлеге баш кѳрѳерге окуна къоймадыла. Полкуну командири Омарны кесине чакъырып, душман пулемѳтчюланы элде деп бушанды.

Ол, бек оспанды да алып, буюркуу топортурга кетеди. Пулемѳтчула тургъан жерден ити да кенирке кетип, бирде соркеле, бирде уа къыска-къыска чаба да, жерге жата, немис окуллага ити жуукъларын, гранатадан атып, пулемѳтчилени чакъырдыла. Аны халырандан бизникиле,

чабыулуукъ этип, кесперинден хазна кеп адам къораны этмей, бир элли къолга аладыла.

Он жигитлиги оюнч атамата лейтенант чыч бериледи. Кесин да ротаны командири этдиле. Дагында Кызыл Жүздүзү ордени да бериледи.

Сталинград шахар ючюн сермешеле Омар кесине бойунгъан аскерлик бла трактор заводну къорулаганды. Аны ючюн а бек къаты корш барганды. Бирле аны къолга этерге коршнелгенди, башларыга уа - кѳруоруларга. Эки жаны да кѳп керек бѳтен-бѳтте тоюеп, къол сермешеле да киргенди.

Бир кере немисликле онгурлакъ болу башлайдыла. Ол заманда Омар, ѳрге турч, нѳтерлерин чакъырып, гитлерчиле чаба чабады. Алайнылай, алында топ атылып, аны темир сынкълары жашы этичнен киредиле. Аруулау оук да тѳеди. Ол алайда жырдыла. Бу жол немисликле бизникиле арха чыктырадыла. Жашны уа ѳлген сууп къыбыла. Бираздан а бизни солдатла, жангъандан чабууллу эткенди, трактор заводну тибирсини фашистлер эркин этдиле. Ротаны жигит командири нѳтерлери илзеп, табып, госпитальга ашырадыла.

Жарыу кѳлпо Омар Москва тийжесинде саулугъанына бакъыргъандан сора, урушка жиберилди деп, кѳп тилеген эди. Алай аны юйюне ашырадыла. Болсада ол тынчайыр къа соийед эди. Элбрус районону къоруулуу комитетини председатели Селляна Шамшиюновиче келип: «Мени жерим Ата журт ючюн дерт жетиргенлерин араларындады», -

дейди. «Сени саулугъун оспалды. Кесинги сакларга керекте», - дейди Шамшиюнов.

Къырызъ экинчи жыл къ артында таудан къоюн Сарбашланы Магомет къуугъуну этип жетеди: «Немисликле кѳйгъангы юйюрден да аммадыла. Аны ойи бичисе Атыраланы Зайнапар, жашы Борис, къызы Лица къыргызстанга тошудле. Чуйский районода Дон Арыкъ элде тургандыла. Аны 1963 жылда кѳргендик. Жуукълары сабилени алгъарга дегенде, ала барырга унамагъандыла. Кеслери жаш тургандыла».

Азиядан къайтхандан сора, Лица пѳдуучилени бошاپ, алгъа Бельгым да, адала уа Жауаханды уста болу турганды. Бюгюнкокке пенсиячы, Россия Федерацияны билим беруюно отминчилиги.

Омарни жашы Борис 1962 жылда эл молук техникуму болганды. «Эльбурз» совхозга гаракъа таматасы, ызы бла баш инженер болганды. Къауум жылына уа молукна таматасы эди. Анда севг жаш ишленгенди. Андан сора Прохлада районода «Гвардейский» совхозну директору.

Лица, Борис да къайда къалай бир ишленген севге да, жигит атларыны атын ойи бла айтдыргандыла. Жаш тѳлму ойи къыргызга юйреткенди. Адамлагъа да къолпарландыла кѳлгенди болушардыла.

Этибый улу Омар халкъбызны Жигиттеринден бири эди. Анга жыр да этигенди.

Тор къаша атк миниченг, Омар, Ол саздак окча, сюропюл, Эмкандон бла келуенг, Омар, Аскер къыздан тикилит.

Сен жанлы жырты чабуынг, Омар, Сен жунурун юкюне жан жунурда, Эдиле оялган да хорлауенг, Омар, Къылым от чагъа къолунда.

Улуу къуугъуну эчи жеттени, Къылыкъ суурут чыкъгъанын, Къыралыгъ оюн уруш эттенге, Кеп душманланы жыгъыгъанын.

Къызы юкюн сермешгенде, Элим кюн да корешенг, Душман бла къаты корешде, Жаным чыкъгъанын сермешенг.

Халкъ батыр жашын унутмаз, Омар, Халкы эсинде турурса, Халин жулдугъун, эл, батмаз, Омар, Жашлагъа юлгю болурса.

ОСМАНПАНЫ Хыяс. СУРАТЛА: Батырбийланы Омар (оупуту турды).

кѳп тойенгенди. Алай аны аууздан бир чыкканган таушу шийтмегенди. Ахырында Нальчик сууну жагъасында ишаранды салганды.

Халкъла къѳнчюкчюк сыйарла къуугъуну этип жетеди: «Немисликле кѳйгъангы юйюрден да аммадыла. Аны ойи бичисе Атыраланы Зайнапар, жашы Борис, къызы Лица къыргызстанга тошудле. Чуйский районода Дон Арыкъ элде тургандыла. Аны 1963 жылда кѳргендик. Жуукълары сабилени алгъарга дегенде, ала барырга унамагъандыла. Кеслери жаш тургандыла».

Азиядан къайтхандан сора, Лица пѳдуучилени бошاپ, алгъа Бельгым да, адала уа Жауаханды уста болу турганды. Бюгюнкокке пенсиячы, Россия Федерацияны билим беруюно отминчилиги.

Омарни жашы Борис 1962 жылда эл молук техникуму болганды. «Эльбурз» совхозга гаракъа таматасы, ызы бла баш инженер болганды. Къауум жылына уа молукна таматасы эди. Анда севг жаш ишленгенди. Андан сора Прохлада районода «Гвардейский» совхозну директору.

Лица, Борис да къайда къалай бир ишленген севге да, жигит атларыны атын ойи бла айтдыргандыла. Жаш тѳлму ойи къыргызга юйреткенди. Адамлагъа да къолпарландыла кѳлгенди болушардыла.

Этибый улу Омар халкъбызны Жигиттеринден бири эди. Анга жыр да этигенди.

Тор къаша атк миниченг, Омар, Ол саздак окча, сюропюл, Эмкандон бла келуенг, Омар, Аскер къыздан тикилит.

Сен жанлы жырты чабуынг, Омар, Сен жунурун юкюне жан жунурда, Эдиле оялган да хорлауенг, Омар, Къылым от чагъа къолунда.

Улуу къуугъуну эчи жеттени, Къылыкъ суурут чыкъгъанын, Къыралыгъ оюн уруш эттенге, Кеп душманланы жыгъыгъанын.

Къызы юкюн сермешгенде, Элим кюн да корешенг, Душман бла къаты корешде, Жаным чыкъгъанын сермешенг.

Халкъ батыр жашын унутмаз, Омар, Халкы эсинде турурса, Халин жулдугъун, эл, батмаз, Омар, Жашлагъа юлгю болурса.

ОСМАНПАНЫ Хыяс. СУРАТЛА: Батырбийланы Омар (оупуту турды).

